

(Γερμασ. Κυθρ. Λευκωσ. Μεσαρ. κ.ά.) 'χτί Κύπρ. Ρόδ. Χάλκ. Ἰγδι Κορ., "Ατακτ. 4,182 ἐγδὲν Πόντ. ἐγδὴ ἡ, Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. "Οφ. Σινώπ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἐγδὴ Πόντ. (Ἀμισ.) Πληθ. 'γτίδικια Κύπρ. 'χκία Κύπρ. (Γερμασ.)

Ἐκ τοῦ Ἑλληνιστικ. οὐσ. *ι γ δ ι ο ν*, ὑποκορ. τοῦ ἀρχ. οὐσ. *ι γ δ υ ς*. Διὰ τὸν σχηματισμὸν βλ. Γ. Χατζιδ., MNE 1,394. Οἱ τύπ. *ι γ δ ι* καὶ εἰς Γερμ., 'γ δ ι ν καὶ εἰς Μαχαιρ. 1,84 καὶ 214 (ἐκδ. R. Dawkins), 'γ δ ι καὶ εἰς Γερμ. Διὰ τὸν τύπ. *ι κ δ ι ν* πβ. Μαχαιρ. 2,242 (ἐκδ. R. Dawkins), ὅπου ὁ τύπ. 'κ δ ι ν. Ὁ τύπ. *ὀ γ δ ι* καὶ εἰς Πεντάτευχ. (ἐκδ. Hesselung) Ἀριθμ. 11,8 καὶ Ἔξοδ. 26,9. Διὰ τὸν τύπ. 'χ τ ι ν βλ. Χ. Παντελίδ., Φωνητ., 46. Πβ. καὶ Σ. Μενάρδ., Ἀθηνᾶ 6 (1894), 158.

1) Ἀγγεῖον ἐκ λίθου, μετάλλου ἢ ξύλου, εἰς τὸ ὁποῖον κονιοποιοῦνται ἢ πολτοποιοῦνται σκληραὶ ὕλαι, τὸ ἀρχ. ἰγδύς, ὄλμος, ἰγδίων κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. "Οφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων. (Χαβουτσ.): *Γουδί ξύλινο - μπρούτζινο - τῆς σκορδαλιᾶς - τοῦ πιπεριοῦ κοιν. Γουδί τοῦ σπιτιοῦ - τοῦ φαρμακείου. Μὴ βάλης καντὸ νερό 'ς τὸ γουδί, γιατί σκάζει κοιν. Φέρε μου τὸ γουδί νὰ κάνω ἀλιάδα Κέρκ. Βαθύνω τὴν ἐγδὴν Κερασ. "Επαρε τὴν ἐγδὴ καὶ κοπάνισο σκόρδο "Οφ. Εἶμαι 'ποσταμένος' τὰ κόκκαλά μου ἐγ κομμένα σὰ νὰ ἔμ' με κουπανίσης μέσ' 'ς τὸ 'γδιν Κύπρ. || Φρ. "Εγινε γουδί ἀπὸ τὸ μεθύσι (ἐμεθύσθη ὑπερμέτρως) Πελοπν. (Ἐπίδ. Κορινθ. Μεσσην. Τρίκκ.) — Μ. Λελέκ., Ἐπιδόρπ., 234. Εἶναι μαζωμένοι σὰ 'ς τὸ γουδί (ἐπὶ μεγάλου συνωστισμοῦ) Ἡπ. || Παροιμ. φρ.: *Τὸ γουδί τὸ γουδοχέρι* (ἐπὶ τῶν ἐπιμενόντων εἰς τὰ αὐτὰ) σύνθηθ. "Ολοι γουδί κι αὐτὸς γουδοχέρι (ὁμοίως) I. Βενιζέλ., Παροιμ.², 195, 242. *Τὸ 'γτὶν τζαὶ τὸ γτουσέρν* (ὁμοίως) Κύπρ. *Τὸ 'γδὶν καὶ τὸ 'γδοχέρι* (ὁμοίως) Σύμ.*

Τὸ γουδί, τὸ γουδοχέρι | καὶ τὸν κόπανο 'ς τὸ χέρι (ὁμοίως) πολλαχ.

Τὸ γουδί, τὸ γουδοχέρι, | τὸ δικό σου τὸ χαμπέρι (ὁμοίως) Πελοπν. (Γεράκ.) || Παροιμ.

— *Καλημέρα σύντεκε, — ἐγδὶν πελεκῶ*

— *πόσα κότᾶ παίρει; — καρυδέενεν ἔν'*

(κότᾶ = μόδια' ἐπὶ τοῦ ἄλλα ἐρωτωμένου καὶ ἄλλα ἀποκρινομένου) Κοτύωρ. Κρώμν. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά. Τρίφ' του 'ς τοῦ 'γδ' σ' (ἐπὶ πραγμάτων μὴ ἀρεστών) Μ. Ἀσία (Κυδων.) *Ηῆρ' ἡ νύφη μας τὸ γουδί πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα* (εἰρων. ἐπὶ τῶν καυχωμένων δι' ἀνύπαρκτον κατόρθωμα) I. Βενιζέλ., Παροιμ.², 110, 262. *Κοπανίζει τὸ νερόν μέσα 'ς τὸ 'γτὶν* (ἐπὶ τοῦ ματαιοπονοῦντος) Κύπρ. *Ἐβάλλει τοῦ ριζόν 'ς τοῦ 'γδιν κι κουπανᾶτι του* (συνών. με τὴν προηγουμ.) Λυκ. (Λιβύσσ.) *Τὸ νερό μέσ' 'ς τὸ γουδί* (ὁμοίως) Κωνπλ. *'Σ τοῦ γουδί νιαρό* (ὁμοίως) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) *'Ατὸς ποὺ 'ς σὴν ἐγδὴν ἀπέσ' νερόν κοπανίζ'* (ὁμοίως) Κοτύωρ. *Κοπανάει ἀέρα μέσ' 'ς τὸ γουδί* (ὁμοίως) Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. *'Αγέρα κουπανίζ'* μέσ' 'ς τοῦ 'γδὶ (ὁμοίως) Λέσβ. κ.ά. || Ἄσμ.

'Η Χαρίκλεια 'ς τὴν αὐλή της | ἐβρός ἔχει τὸ γουδί της Παξ.

Μιᾶς κοντουροῦς τὸ τέρτιν της δγὸ χρόνια με τυράνγειεν καὶ τὸ κορμίν μου ζωντανόν 'ς τὸ 'γδὶν μου τὸ κουπάνγειεν Κύπρ. Συνών. *λουμί, μουρτάρει, μπόμπα, ντουμπέκι, σκορδογούδι, σκορδοστόμπι, χαβάνι.* 2) Μεταφ., ἡ κεφαλὴ Ἀλόνν. Λέσβ. (Ἀγιάσ. Μυτιλήν. κ.ά.) Μ. Ἀσία (Κυδων.) Σάμ. Σαμοθρ. Χίος (Καρδάμ. κ.ά.): *Τὰ 'γδιὰ σας εἶμι ἀδεγανά, δὲν ἔχιν*

*δράμ' μυαλό Λέσβ. Βάλ' του καλὰ 'ς τοῦ 'γδὶ σ' Ἀγιάσ. Συνών. φρ. Βάλ' το καλὰ 'ς τὸ μυαλό σου — 'ς τὸ κεφάλι σου. Θὰ σπάσου τοῦ 'γδὶ σ' Λέσβ. "Αμ δὲν κατιβάζ' κι σένα τίποντα τοῦ 'γδὶ σ'! Ἀλόνν. Λεῖψ' ἀπ' τοῦ 'γδὶ μ'! (= μὴ με ζαλίζης) Μυτιλήν. "Ε, π' νὰ φᾶς τοῦ 'γδὶ σ'! (ἀρά) Σάμ. || Παροιμ. φρ. *Γιὰ κοῦν' σ' τὸ 'γδὶ σ', νὰ δῶ τί ἔχ' μέσα* (εἰρων. ἐπὶ ἀνοήτως ὁμιλούντων) Κυδων. || Ἄσμ.*

Κλέφτιτι τὰ ψαρέλια μας, κλέφτιτι τσι τὰ ζά μας, τσ' ἄμα μᾶς δῆτι 'ς τὴ μοναξιὰ, κόφτιτι τσι τὰ 'γδιὰ μας

Ἀγιάσ. β) Ἡ κουρευμένη κεφαλὴ Τῆν. 3) Μετων., ὁ βραχὺς τὸ ἀνάστημα καὶ παχὺς Μακεδ. (Σιάτ.) 4) Παιδιά, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπὶ χώρου ἐπιπέδου τοποθετεῖται ὀριζοντίως ξύλινον *γ ο υ δ ι*, ἐπ' αὐτοῦ δὲ κάθηται εἰς τῶν παικτῶν τηρῶν κάθετον τὸν κορμὸν καὶ τεταμένους καὶ ἠνωμένους τοὺς πόδας κατὰ τὰ ἄκρα. Κρατῶν διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐσβεσμένον κηρίον, προσπαθεῖ νὰ τὸ ἀνάψῃ ἀπὸ ἑτερον, τὸ ὁποῖον κρατεῖ διὰ τῆς ἐτέρας χειρὸς. Ὁ ἀποτυχὼν εἰς τὴν προσπάθειαν ταύτην ἀντικαθίσταται ὑπ' ἄλλου κ.ο.κ.

Ἡ λ. καὶ ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γουδῆς* Μῆλ. Πελοπν. (Τσιτάλ.) καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. *Γουδί Ἀθῆν. Γουδὶν Κύπρ. (Πάφ. κ.ά.) Γουδ' Ἡπ. (Ἀγναντ.)*

γουδιάζω Α. Κρήτ. γουδιάζουν Θράκ. (Σουφλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γ ο υ δ ι*.

Κτυπῶ, *κ ο π α ν ῖ ζ ω* τι ἐντὸς ἰγδίου πρὸς πολτοποιήσιν ἢ κονιορτοποιήσιν ἔνθ' ἄν.: *Γουδιασμένο ἀλεύρι. Συνών. γ ο υ δ ο κ ο π α ν ῖ ζ ω, γ ο υ δ ο τ ρ ῖ β ω.*

γουδοκέφαλος ἐπίθ. Ἰων. (Σμύρν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *γ ο υ δ ι* καὶ *κ ε φ ᾶ λ ι*.

Ὁ ἐπίμονος: *"Ο,τι νὰ τοῦ πῆς δὲ σ' ἀκούει. Εἶναι ἓνας γουδοκέφαλος μέγας. Συνών. ξ ε ρ ο κ έ φ α λ ο ς.*

γουδοκόπαλο τό, ἀμάρτ. ἐγδοκούπαλον Πόντ. (Κερασ. Τραπ. κ.ά.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *γ ο υ δ ι*, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ *ε γ δ ι*, καὶ *κ ο π ᾶ λ ι*.

Γ ο υ δ ο κ ό π α ν ο 1, τὸ ὅπ. βλ.

γουδοκοπανίζω ἐνιαχ. 'γδοκοπανίζω Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γ ο υ δ ι* καὶ τοῦ ρ. *κ ο π α ν ῖ ζ ω*.

Τρίβω, κονιορτοποιῶ ἐντὸς *γ ο υ δ ι ο ὕ*: *'Γδοκοπανίζω τὸν καφέ. Συνών. γ ο υ δ ι ᾶ ζ ω, γ ο υ δ ο τ ρ ῖ β ω.*

γουδοκόπανο τό, ἐνιαχ. γουδουκόπανον Μακεδ. (Καταφύγ. κ.ά.) 'γδοκόπανος ὁ, Θήρ. γουδουκόπανους Ἰμβρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *γ ο υ δ ι* καὶ *κ ό π α ν ο ς*.

Γ ο υ δ ο χ έ ρ ι, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: *Φέρι μ' δού γουδουκόπανον νὰ τσακίσουν τ' ἀμύγδαλα Ἰμβρ. Τά σκουρδουγούδια ἔχ'ν ξ'λέμιον γουδουκόπανον αὐτόθ. Συνών. γ ο υ δ ό σ τ ο υ μ π ο ς, γ ο υ δ ο χ έ ρ ι, κ ό π α ν ο ς, μ ᾶ τ σ α.*

γουδόστουμπος ὁ, ἐνιαχ. γουδόστομπος Λεξ. Γαζ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *γ ο υ δ ι* καὶ *σ τ ο ὕ μ π ο ς*.

Γ ο υ δ ο χ έ ρ ι, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.

γουδοτρίβω Α. Ἐφταλ., Μαζώχτρ., 44.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γ ο υ δ ι* καὶ τοῦ ρ. *τ ρ ῖ β ω*.

Κονιορτοποιῶ ἐντὸς *γ ο υ δ ι ο ὕ*: *Γουδοτρίβει κανέλες*

καὶ κόκκινες ζάχαρες. Συνών. γοῦδι ἄζω, γοῦδοκο-
παρίζω.

γουνδοῦ ἡ, Θράκ. (Σαρεκκλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γοῦδι.

Μετων., ἡ κεφαλὴ ὡς ἔδρα νοήσεως, ὁ νοῦς, τὸ μυαλό.
Ἡ γουνδοῦ τ' διπλὴ βαίρει πιά; Νὰ χαίρεσαι τῇ γουνδοῦ σ'
(εἰρων.) Ἀ' σὲ δώκω μιὰ 'ς τῇ γουνδοῦ σ' (ἄ = θά).

γουνδοῦδι τό, ἐνιαχ. γ'δούδ' Θράκ. (Ἑλληνοχώρ. Σουφλ.)
g'δούδ' Μακεδ. (Δρυμ.) γ'τούδιν Κύπρ. Πληθ. γ'τούδκια
Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γοῦδι καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -οῦδι.
Μικρὸν ἰγδίον ἐνθ' ἄν.

γουνδούλης ἐπίθ. ἐνιαχ. γ'δούλ'ς Θάσ. Μακεδ.

Ἐκ συμφύρ. τοῦ οὐσ. γοῦδι καὶ τοῦ ἐπιθ. κο-
υροῦλης.

Ὁ φαλακρὸς ἐνθ' ἄν.

γουνδούπι τό, ἐνιαχ. γ'δούπ' Θάσ. Ἰμβρ. γ'δίπ' Σαμοθρ.
Πιθαν. ἐκ συμφύρ. τῶν οὐσ. γοῦδι καὶ κουροῦπι.

Ὁ ἐν χρῶ κεκαρμένος ἢ ψιλὸς τὴν κεφαλὴν ἐνθ' ἄν.: Τοῦν
κούφι μὴ κουίφτουφάλ'δον κὶ τοῦν ἔκαρι γ'δίπ' Σαμοθρ.
Γ'δούπ' εἶν' τοῦ κιφάλ' σ' Θάσ. Πβ. παπαλοῦδα.
Συνών. γοῦδι 3β, κουροῦπι.

γουνδοχέρι τό, κοιν. καὶ Τσακων. (Χαβουτσ.) γουνδοχέρ'
Προπ. (Ἀρτάκ.) Τσακων. (Χαβουτσ.) γουνδοχέρι Ἡπ. Μα-
κεδ. (Μελέν.) γουνδοχέρι Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γουνδοχέρ' Θεσσ.
(Πήλ.) Θράκ. (Ἀδριανούπ. Ἀμόρ. κ.ά.) Μακεδ. (Βόιον
Κολινδρ.) Στερελλ. (Χρισ.) γ'δουχέρ' πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.
γ'δοχέρι Θήρ. Ἰων. (Κρήν. Κάρπ. Κύπρ. Τῆλ. κ.ά.) — Λεξ.
Βάιγ. γ'δοχέριν Κύπρ. γ'δοδέριν Χίος (Πισπιλ.) γ'δοδέριν
Κύπρ. γ'τοδέριν Κύπρ. (Κυθρ. Λευκωσ. κ.ά.) γ'τοδέριν
Κύπρ. γ'τοδέριν Κύπρ. (Γερμασ. κ.ά.) γ'τοχέρι Κάρπ.
(Μεσοχώρ.) γουνδόχερο Ἀνδρ. Κυκλ. (Δονοῦς.) Μύκ. Νάυστ.
Πάρ. Πελοπν. (Μεσσην. κ.ά.) Προπ. (Μαρμαρ.) Τῆν. (Πυργ.)
— Λεξ. Περίδ. Βυζ. Μ. Ἐγκυκλ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ.
γουνδόχιρο Ἰων. (Ἀιδίν. Σμύρν.) γ'δόχιρου Θεσσ. (Τρίκερ.)
Λέσβ. Λῆμν. Σάμ. γ'δόχερο Χίος (Βροντ. Λιθ. Πυργ. κ.ά.)
γ'τόχερο Χάλκ. γ'διόσερο Ρόδ. βουνδόχερο Θήρ. (Οἶα) γ'δό-
χιρους ὁ, Ἰμβρ. Λέσβ. γ'δόχιρας Μ. Ἀσία (Κυδων.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γοῦδι καὶ χέρι. Ὁ τύπ. γ'δοχέρι
καὶ εἰς Γερμ. Διὰ τὸν τύπ. γοῦδόχερο πβ. Γ. Χατζιδ.,
MNE 2,171.

1) Ὁ κόπανος τοῦ ἰγδίου, τὸ ἀρχ. δοῖδουξ ἢ ὑπερος, με-
ταλλικός, ξύλινος ἢ λίθινος κοιν. καὶ Τσακων. (Χαβουτσ.):
Φέρε τὸ γουνδοχέρι νὰ στουμπίσω τὰ σκόρδα Πελοπν. (Κυ-
νour.) Τὸ σιδερένιο γουνδοχέρι χαλάει τὸ γουνδὶ τὸ ξύλινο
αὐτόθ. Ἀραθυμῶ τσι τοῦ γ'δόχιρου σαβούρδ'ξα κατὰ πάνου
τσ' μ' ἔνα θ'μὸ Λέσβ. Καί, κάνοντας τὸ σταυρό της, σή-
κωσε τὸ μαρμαρένιο γουνδοχέρι καὶ τῆς τὸ τσάκισε γιὰ
τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ Π. Νιρβάν., Ἀγριολούλ., 56 ||
Παροιμ. φρ.:

Τὸ γουνδὶ τὸ γουνδοχέρι | καὶ τὸν κόπανο 'ς τὸ χέρι
(ἐπὶ τῶν ἐπιμενόντων εἰς τὰ αὐτὰ) Πελοπν. (Γαργαλ. Κυ-
νour.) κ.ά. Ἡ παροιμ. φρ. εἰς παραλλαγ. πολλαχ.

Τὸ γουνδὶ τὸ γουνδοχέρι, | τσάκισε κοπάνισε
(ὁμοίως) Πελοπν. (Ἀργ.) || Ἄσμ.

Ἀπ' ὅλου σου τοῦ προσώπου ἢ μύτη σου μ' ἀρέσει,
ποῦ εἶναι σὰ γουνδόχιρο καὶ κρέμεται νὰ πέση
Ἰων. (Σμύρν.)

Συνών. βόλι 5, βόλος Α1 2. 2) Ἐργαλεῖον τυροκο-
μικὸν διὰ τὴν ἀποβουτύρωσιν τοῦ γάλακτος Στερελλ.
(Χρισ.) Συνών. δόριστρο, καδόξυλο, μπουρ-
τινόξυλο, φουρλέτσι. 3) Εἰς συνθηματ. γλῶσ-
σαν, τὸ ἀνδρικὸν μόριον Ἡπ. (Ζαγόρ.)

γούζα ἡ, Πελοπν. (Λακων.)

Ἐξ ὀνοματοπ.

Τὸ πτηνὸν Οἰνάνθη ἢ πετροδίαιτος (Oenanthe saxicola)
τῆς οἰκογ. τῶν Κοσσυφιδῶν (Turdidae). Συνών. ἀσπρο-
κόλας, ἀσπροκόλι, ἀσπροκόλις 2, ἀ-
σπροκολίδα, ἀσπροκολίνα, ἀσπρόκολος
2, πετροκολίνα, σκαλιφούρα.

γουζιάζω (I) ἀμάρτ. γουσιγιάζω Κρήτ. (Σέλιν.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Καθίσταμαι δροσερός: Νὰ πορίσω 'ς τὸν ἀέρα νὰ γουσι-
γιάσω.

γουζιάζω (II) ἀμάρτ. γουζιάζω Πόντ. (Σάντ. Σταυρ.
Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γουζίν.

Κτυπῶ τι μὲ τὸ ὀπίσθιον μέρος τῆς σφύρας διὰ νὰ τὸ ἐξο-
μαλύνω ἐνθ' ἄν.: Γουζιάζω τὸ λιθάρι νὰ κεῖται καλά.

γουζίν τό, Πόντ. (Οἶν. Σάντ. Σταυρ. Χαλδ.) γουζὶ
Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ὄζος.

1) Ὁ γκος ἐνθ' ἄν. 2) Γόνατον ἐνθ' ἄν. 3) Τὸ ὀπίσθιον
μέρος πράγματος, συνήθως τέμνοντος ὄργανου, οἶον ἀξίνης,
μαχαίρας κ.τ.τ., κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ πρόσθιον μέρος, τὸ
ὄξυ ἐνθ' ἄν.: Φρ. Ἀμον μαχαιρὶ γουζίν κόφτ' ὁ νοῦς αὐτ'
(εἰρων. ἐπὶ ἡλιθίου) Πόντ. (Χαλδ.) Τὸ ἀχούλι σ' ἄμουν
τῇ σκεπαρὶ, τὸ γουζὶ κὶ κόφτ' (ἀχούλι = νοῦς ὁμοίως εἰ-
ρων. ἐπὶ ἡλιθίου) Πόντ.

γουζιδός ὁ, Ἀντίπαξ. Παξ.

Ἐξ ὀνοματοπ.

Τὸ πτηνὸν Ἐποψ ὁ κοινός (Upupa epops) τῆς οἰκογ. τῶν
Ἐποπιδῶν (Upupidae) ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀγριοκόκο-
ρας 1, ἀγριοκοκόρι 2, ἀγριοκόκοτος,
ἀγριοπάπουζας, ἀγριοπετεινός, ἀλετ-
τοράκι dῆς ὁ-σείας (= τοῦ βουνοῦ), ἀλετ-
τόρι dῆς ὁ-σείας, γιγλοπετεινός 1, ἔπο-
πας, κατσούλης, κατσουλοαλεχτοράκι,
κατσουλοπετεινάρο, κατσουλοπετει-
νός, μπαμτζέλι, μπουμίτσας, ξυλοκό-
κορας, ξυλοκόκοττας, παρδαλοαλέχτο-
ρας, παρδαλόφτερος, πετεινάρι, ποῦπος,
πούπουζας, κουπούξιος.

γούζος ὁ, Ἰθάκ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Ἡ γέμωσις ἐμπροσθογεμοῦς ὕπλου.

